

KOMMUNKANSLIET AVESTA KOMMUN

Program för interkulturell integration 2021-2025

Avesta Kommun

Sammanfattning

Avesta är en kommun som människor vill bo och leva i. Många nya kommunmedborgare har kommit de senaste åren, både från utlandet och från andra delar av Sverige. Detta ställer höga krav på Avesta kommuns integration och inkluderingsarbete.

Avesta kommuns program för integration fastställer de kommunövergripande mål och förhållningssätt som Avesta kommun ska arbeta mot 2021- 2025 för att ge individer förutsättningar att försörja sig själv och bli delaktig i det svenska samhället.

Integrationsarbete ska för denna tidsperiod ske med utgångspunkt i fokusområdena från den tidigare regionala samverkan *Vägen in 2015--2020; Vägen till arbete, Vägen till språk och utbildning, Vägen till en god och jämlik hälsa, Vägen till bostad, Vägen till social sammanhållning och delaktighet*.

Avesta kommunkoncerns integrationspolitiska mål:

- Alla medborgare i Avesta kommun ska ha lika möjligheter till arbete, språk och utbildning, hälsa, bostad, social sammanhållning och delaktighet. Kompetens, intresse och/eller behov ska vara den gemensamma nämnaren.
- Avesta kommunkoncern ska vara ett föredöme som arbetsgivare, genom att ta tillvara den kompetens och kraft som samtliga kommunens medborgare besitter, så långt det är möjligt.
- Avesta kommunkoncern ska arbeta tvärsektoriellt¹ med strategiska, integrationspolitiska, frågor².

Ett interkulturellt förhållningssätt beskrivs med utgångspunkt i att alla medborgare i Avesta kommun ska interagera med varandra och samverka utifrån intresse, behov och/eller kompetens, oavsett bakgrund. Målen ska nås, bland annat genom följande strategier:

- I så stor utsträckning som möjligt ta emot och använda sig av olika typer av arbetsmarknadsinsatser i samtliga verksamheter.
- Verka för att främja jämlikhet och motverka all form av segregation
- Verka för kompetenshöjning inom psykisk hälsa.
- Verka för att det ska finnas en variation av bostadsformer i enlighet med bostadsförsörjningsprogrammet.
- Verka för och stödja föreningslivet, företagen och övriga civilsamhället till att ha verksamheter öppna för alla kommunens invånare. Intresseområdet ska vara den gemensamma nämnaren.
- Aktivt, inom varje verksamhet, arbeta mot främlingsfientlighet och rasism.

¹ Tvärsektoriellt arbetssätt innebär att samverka över verksamhets- och förvaltningsgränser, både inom kommunkoncernen samt externt mot samhället i övrigt.

² I enlighet med att tvärsektoriellt arbetssätt var en framgångsfaktor i arbetet med projekten i *Avesta 2020*. För ytterligare information se slutrapport för *Avesta 2020*.

Bakgrund

Situationen i världen och Europa har inte blivit bättre sedan det förra integrationsprogrammet skrevs 2015. UNHCR, FN:s flyktingorgan, beräknade i slutet av 2019 att totalt 79,5 miljoner människor var på flykt från sina hem. Av dessa har 33,8 miljoner sökt skydd i ett annat land medan de övriga är på flykt i hemlandet. De flesta flyktingarna kommer inte långt, ungefär tre av fyra personer kommer bara till ett grannland och mycket få av dem söker nu skydd i Sverige. År 2015 ansökte 162 877 personer om asyl här, år 2019 var det 21 958. Än färre väntas komma som asylsökande till Sverige under år 2020. Antalet kommunmottagna i Avesta har minskat, under 2015 kom 725 personer, hittills i år (1 okt 2020) har 29 personer skrivits här när de fått uppehållstillstånd. Avesta kommun är en kommun som människor vill bo och leva i och under åren 2015–2020 har sammanlagt 1823 nyanlända bosatt sig i här. Detta har självklart gett avtryck i kommunen. Vi har fått ny arbetskraft som kunnat fylla en del av den stora kompetensbrist som redan nu är ett faktum. Men det har också inneburit utmaningar och vi har mött frågor vi inte varit vana vid.

Avesta är en öppen kommun där vi jobbar utifrån alla människors lika värde. Kommun, näringsliv, föreningsliv och invånare strävar efter att värna om alla människors rättigheter och att ge alla lika möjligheter oavsett etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, kön, könsidentitet och könsuttryck, sexuell läggning eller ålder. Detta kräver att vi har ett uthålligt och strategiskt arbete med interkulturell integration för att kommunen ska kunna upprätthålla kompetensutveckling, välfärd och jämlikhet för alla invånare.

För att uppnå detta arbetar vi utifrån fem fokusområden: Vägen till arbete, Vägen till språk och utbildning, Vägen till en god och jämlik hälsa, Vägen till bostad, Vägen till social sammanhållning och delaktighet. Detta är utgångspunkten för Avesta kommuns program för interkulturell integration och i det arbetet inkluderas Avesta kommunkoncerns samtliga verksamheter.

Kommunens ansvar

En person bosatt i Avesta kommun med erhållet uppehållstillstånd är kommunmedborgare. De första 24 månaderna efter erhållet uppehållstillstånd faller de flesta nyanlända in under etableringsprogrammet³. Arbetsförmedlingen har det samordnande ansvaret för upprättandet av en individuell handlingsplan⁴ och försörjning sker genom Försäkringskassan.

Inom etableringstiden⁵ finns delar som Avesta kommuns olika förvaltningar ansvarar för:

- Samhällsorientering
- Svenska för invandrare
- Information/samhällsvägledning
- Skola och barnomsorg
- Försörjningsstöd för de som inte innefattas av Etableringsprogrammet
- Handläggning och utbetalning av ekonomiskt bistånd till de som ännu inte fått etableringsersättning men erhållit uppehållstillstånd.
- Sociala insatser
- Kommunen har ett särskilt ansvar för asylsökande ensamkommande flyktingbarn samt ensamkommande barn med uppehållstillstånd.

Migrationsverket ansvarar för asylsökande som är bosatta i Avesta kommun. Asylsökande barn har rätt till allmän förskola på samma villkor som alla andra barn i Sverige. Barn som är asylsökande har ingen skolplikt men har rätt att gå i skola från och med höstterminen det år de fyller sex år. Rätten till skolgång gäller också till gymnasiet och även om den asylsökande fyllt 18 år har hen rätt att avsluta sin utbildning.

Kommunen ansvarar för att ge asylsökande barn som bor i kommunen möjlighet att gå i skolan på samma villkor som andra barn i kommunen.

Kommuner och landsting får schablonbidrag via Migrationsverket som ska täcka kostnaderna för asylsökande barn och ungdomars skolgång.

Kommunen ansvarar för stödinsatser till asylsökande enligt socialtjänstlagen, i det avseende som inte har motsvarighet i Lagen om mottagande av asylsökande (LMA)⁶ och som inte avser ekonomiskt stöd för boendekostnader, till exempel hemtjänst.

Utöver ovan lagstadgade ansvar så är Avesta kommun också ansvarig för integration gällande social samhörighet och alla kommunmedborgares rätt att känna sig delaktiga i kommunens demokratiska process, oavsett bakgrund. <https://www.migrationsinfo.se/arbetsmarknad/etableringsreformen/>

³ Etableringsprogrammet omfattar nyanlända invandrare i arbetsför ålder (20–64 år) med uppehållstillstånd som flykting eller skyddsbehövande. Lagen omfattar även anhängig till flykting eller skyddsbehövande med uppehållstillstånd. Etableringsprogrammet syftar till att snabba på nyanländas väg till arbete eller studier.

⁴ För de som har inlett en etableringsplan före den 1 januari 2018 gäller dock fortfarande etableringsreformen från 2010.

⁵ Maximalt 24 månader inom en period på 36 månader räknat från den tidpunkt personen fick sitt personnummer.

⁶ Se mer information om LMA på Migrationsverkets webbplats; "Olika myndigheters ansvar för asylsökande".

Interkulturell integration /förhållningssätt

Målen för Avesta kommun beskriver ett interkulturellt förhållningssätt vilket innebär att kommunens medborgare med olika bakgrunder inte ska leva parallellt med varandra i ett mångkulturellt samhälle, utan interagera med varandra och ha utbyte av varandras olikheter och se likheter genom att samverka utifrån kompetens, intresse och/eller behov.

I januari 2015 antog Europarådets ministerråd en rekommendation till medlemsstaterna om interkulturell integration, med status som "Soft European Law"⁷. Den nya lagstiftningen är ett tydligt ställningstagande på Europainivå, för interkulturell integration, där fokus ligger på att bejaka olika bakgrunder, livsstilar och kulturella kontexter, men att fokusera på det gemensamma.

För att kunna se det gemensamma och likheterna krävs kunskap och utbildning om människors olika bakgrunder samt om fördomar, främlingsfientlighet och rasism.

- ¹ Recommendation CM/Rec(2015)1. European soft law = Mjuk lagstiftning, innebär åtaganden som inte är juridiskt bindande.

-
- ⁷ European soft law = Mjuk lagstiftning, innebär åtaganden som inte är juridiskt bindande.

Syfte

Program för interkulturell integration i Avesta kommun 2021-2025 är upprättat utifrån ett behov att få ett kommunövergripande förhållningssätt. Programmet ska ligga till grund för kommunkoncernens olika verksamheters arbete med integration.

Programmet beskriver de kommunövergripande mål som Avesta kommun har med integration samt strategier för hur målen ska nås. Programmet utgår från fokusområdena i den överenskommelse som skrevs under i Region Dalarnas och Länsstyrelsens regi; *Vägen in*⁸. Detta för att bidra och underlätta till samverkan samt täcka de områden där arbete med integration krävs. Överenskommelsen för Region Dalarna, Länsstyrelsen och Dalarnas kommuner upphörde 2020. De fem fokusområden behålls dock i Avesta kommuns program för interkulturell integration 2021- 2025.

De fem fokusområdena för *Vägen in* och således även för programmet är:

- *Vägen till arbete*
- *Vägen till språk och utbildning*
- *Vägen till en god och jämlik hälsa*
- *Vägen till bostad*
- *Vägen till social sammanhållning och delaktighet*

En lyckad integration är beroende av individens eget ansvar och motivation, men också av en god samverkan inom kommunen och mellan ansvariga myndigheter. Program för interkulturell integration i Avesta kommun 2021- 2025 syftar till att beskriva vägen till att nå de integrationspolitiska målen för Avesta kommun. Detta genom att ge individen förutsättningar att försörja sig själv och bli delaktig i det svenska samhället och i synnerhet delaktig i Avesta kommun.

Programmet gör ingen åtskillnad mellan Avestas kommunmedborgares ursprung; det vill säga om bakgrunden är som flykting, annan invandrare, inflyttad från annan svensk kommun eller Avestafödda kommunmedborgare. Samhällets generella välfärdspolitik gäller, lika för alla medborgare i Avesta kommun. Detta ställer krav på att Avesta kommunkoncern är organiserad så, att vi kan ta tillvara medborgarnas kompetens, kraft och olika behov, oavsett bakgrund och ursprung.

Avesta kommuns program för integration omfattar därmed samtliga medborgare i Avesta kommun.

⁸ Regional överenskommelse undertecknad av följande parter: Region Dalarna, Länsstyrelsen Dalarna, Landstinget Dalarna, Arbetsförmedlingen, Högskolan Dalarna, Försäkringskassan, Almi företagspartner, Migrationsverket, Företagarna och samtliga länets kommuner. Upphörde 2020.

Mål för integration i Avesta kommun

Programmet för interkulturell integration i Avesta kommun 2021- 2025 är utformat för att bidra till att kommunen möter nationella mål samt bidrar och underlättar till regional samverkan:

Nationella mål

Målet för integrationspolitiken är:

- Lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund.⁹

Regional samverkan

Länsstyrelsen Dalarna samverkar med Dalarnas kommuner med målet att:

- Alla nyanlända personer ska utifrån sina egna förutsättningar få professionellt stöd att så snabbt som möjligt lära sig svenska, komma i arbete och klara sin egen försörjning.

Länsstyrelsen Dalarna arbetar med integration utifrån Agenda 2030 och de tre dimensionerna ekonomisk, ekologisk och social hållbarhet.

Avesta kommuns mål

Avesta kommuns övergripande, integrationspolitiska, mål är att skapa en långsiktig och hållbar utveckling för alla, oavsett bakgrund. Avesta kommuns integrationsarbete ska ske med utgångspunkt i fokusområdena *Vägen till arbete, Vägen till språk och utbildning, Vägen till en god och jämlik hälsa, Vägen till bostad, Vägen till social sammanhållning och delaktighet*;

- Alla medborgare i Avesta kommun ska ha lika möjligheter till arbete, språk och utbildning, hälsa, bostad, social sammanhållning och delaktighet. Kompetens, intresse och/eller behov ska vara den gemensamma nämnaren.
- Avesta kommunkoncern ska vara ett föredöme som arbetsgivare, genom att ta tillvara den kompetens och kraft som samtliga kommunens medborgare besitter, så långt det är möjligt.
- Avesta kommunkoncern ska arbeta tvärsektoriellt¹⁰ med strategiska, integrationspolitiska, frågor¹¹.

⁹ Regeringens mål för nyanländas etablering, se regeringskansliets webbplats.

¹⁰ Tvärsektoriellt arbetssätt innebär att samverka över verksamhets- och förvaltningsgränser, både inom kommunkoncernen samt externt mot samhället i övrigt.

¹¹ I enlighet med att tvärsektoriellt arbetssätt var en framgångsfaktor i arbetet med projekten i *Avesta 2020*. För ytterligare information se slutrapport för *Avesta 2020*.

Strategisk organisation, placering på bildningsförvaltningen.

- Integrationsstrategen placeras i bildningsförvaltningen/integration.
 - Integrationsstrategen och integrationsenheten i samarbete direkt, internt och med externa aktörer/myndigheter är en förutsättning för att integrationsarbetet ska fungera så optimalt som möjligt.
 - Integrationsstrategen arbetar nära och på uppdrag av enhetschef med utgångspunkt från kommunens övergripande Program för interkulturell integration samt enhetens verksamhetsplan för integrationsenheten.
 - Integrationsstrateg ansvarar för att enhetlig information och utbildning gällande integration och flyktingfrågor ges till anställda inom kommunkoncernen, för att skapa medvetenhet och arbeta aktivt mot främlingsfientlighet och rasism.
 - Uppföljning, implementering av ”Vilka är Vi?”
 - Arbetet sker med utgångspunkt i det interkulturella förhållningssättet.
 - Integrationsstrategen arbetar med de övergripande, strategiska frågorna och agerar stödfunktion för kommunkoncernens chefer i frågor gällande integration.
 - I rollen ingår att arbeta och nätverka aktivt med regionala och nationella aktörer för erfarenhetsutbyte, informationsinhämtning och samverkan
 - I samtliga kommunövergripande, strategiska, integrationsfrågor arbetar den i bildningsförvaltningen/integration placerade integrationsstrategen tvärsektoriellt, såväl internt som externt.
 - Integrationsstrategen ansvarar för den strategiska grupp som tillsats gällande flykting- och integrationsfrågor.
 - Planera och genomföra integrationsfrämjande aktiviteter internt och externt.
 - I arbetet ingår kontinuerlig utvärdering, implementering, statistik, rapporter och uppföljning av kommunkoncernens integrationsarbete så att organisationen kan vara så ändamålsenlig som möjligt. Utvärdering och uppföljning av integrationsarbetet redovisas en gång per år till kommunstyrelsen.
-

Bilaga 1 Avesta Kommuns nuläge utifrån fokusområden

Arbete

Avesta kommun har hög arbetslöshet och ligger över både länets och rikets nivå. I december 2016 var 57,4% av de utrikesfödda arbetslösa, i september 2020 hade andelen sjunkit till 35,4%. Minskningen, 22 procentenheter, är betydligt större än i riket som helhet, 1,4 procentenheter, och i Dalarna, 9,1 procentenheter i genomsnitt¹². Det är en positiv utveckling, det är dock fortfarande en mycket hög andel av de nyanlända som inte kommit ut i arbetslivet. Allt fler lämnar nu etableringsprogrammet¹³ vilket innebär att de förväntas klara sin egen försörjning genom studier eller arbete. Detta kan dock vara svårt för många av de nyanlända, språket är fortfarande ett hinder och utbildningarna behöver många gånger kompletteras. Alternativet är att påbörja en ny yrkesbana, vilket många gör, exempelvis som undersköterskor, barnskötare eller busschaufförer. Avesta kommun har under åren tagit emot ett stort antal personer i extratjänst, nystartsjobb och liknande arbetsmarknadsåtgärder. Detta har skapat kontakter, gett språkträning och kunskap om hur arbetsplatser i Sverige fungerar. Framtidens kompetensförsörjning är en utmaning i Avesta kommun, den inrikes födda befolkningen blir allt äldre och allt fler, samtidigt som allt färre ska försörja dessa¹⁴. Våra numerärt största yrkesgrupper finns inom barnomsorg, skola och vård- och omsorg. Redan idag har vi svårt att hitta rätt kompetens i rätt tid till rätt plats. Konkurrensen om arbetskraften inom i princip hela arbetsmarknaden kommer att tillta. Här är de utrikesfödda en stor resurs och det är av största vikt att ta tillvara denna och skapa förutsättningar för dessa att komma in på arbetsmarknaden. Den typ av invandring som Sverige haft under senare tid, företrädesvis utanför Europa, har dock för närvarande en väsentlig lägre förvärvsintensitet och utbildningsnivå än infödda svenskar, på längre sikt kan dock denna förutsättning ändras om integrationen kan fungera bättre.¹⁵ I nuläget är antalet utrikesfödda som får försörjningsstöd tämligen stort, vilket visar att det ännu finns mycket kvar att göra för att fler ska komma i egen försörjning.

Språk och utbildning

Språket är en central del i integrationen och en förutsättning för att kommunkoncernen ska kunna använda sig av den kompetens som finns i kommunen. I Avestas förskolor och skolor finns många utrikesfödda men antalet är ojämnt fördelat mellan skolorna. Förskolorna och skolorna i Avesta kommun har därav olika mycket kompetens och erfarenhet av integrationsarbete. En omorganisering genomförs nu för att komma till rätta med skolsegregationen. Barn och ungdomar i Avesta kommun, med annat modersmål än svenska, har stor vinst i att ingå i blandade klasser med svensktalande barn så snart det är möjligt. Dels för att lära sig det svenska språket, men också för att känna sig som en naturlig del av Avesta kommuns barn och ungdomar. Lärande sker i mötet mellan de olika bakgrunderna. Avestas skolor har under det senaste året lagt mycket tid på ett Skolverksprojekt med riktade insatser för att stärka utbildningens kvalitet för barn och elever som är nyanlända eller har

¹² Se tabell 6 i bilaga 3.

¹³ Etableringsreformen omfattar nyanlända i arbetsför ålder (20–64 år) med uppehållstillstånd som flyktingar eller skyddsbehövande eller anhörig. Statistik: Se tabell i bilaga 2.

¹⁴ Se tabell 8 i bilaga 2.

¹⁵ Fördjupad läsning finns i Program för kompetensförsörjning Avesta kommun 2030.

annat modersmål än svenska. Som en följd av detta har en samordnartjänst (50%) tillsatts som ansvarar för modersmållärare och studiehandledare. Inom förskolan är det i nuläget svårt att få platser och personal att räcka till, men behovet från gruppen nyanlända har minskat lite. Även i grundskolan har antalet nytillkomna utrikesfödda elever minskat.

Det svenska språket är en viktig faktor för att kunna fungera på ett bra sätt i arbetslivet, något som poängteras i de verksamheter där nyanlända i kommunen har olika former av anställningar eller praktik. För de vuxna nyanlända finns Vuxenutbildningen; SFI, svenska för invandrare, där den upphandlade aktören kartlägger individer och anpassar utbildningen så långt det är möjligt efter personernas förkunskaper och utbildningsnivå. Därefter finns möjlighet till grundläggande vuxenutbildning och läsa samma nivå som grundskolan till och med årskurs 9. I den gymnasiala vuxenutbildningen läser eleverna nationella kurser enligt Skolverket vilket ger behörighet för högre studier och stärker elevens ställning på arbetsmarknaden. Det finns även möjlighet att läsa en yrkesutbildning som leder till de tre yrkena barnskötare, elevassistent och aktivitetsledare fritidshem. Snabbspår, yrkesutbildningar kombinerat med svenska, ger möjlighet att läsa en yrkesutbildning kombinerat med kurser i svenska språket. Den kan vara svenska på SFI-nivå eller svenska på grundläggande nivå. Inom Yrkehögskolan (YH) finns också möjlighet till utbildning, ett samarbete pågår med basindustrin när det gäller kunskapsförsörjning. Vuxenutbildningen i Avesta erbjuder även studie- och yrkesvägledning.

En utmaning är finansiering av olika verksamheter kopplat till nyanländas behov av olika insatser men även till de som varit längre tid än 2 år och ännu inte är etablerade på arbetsmarknaden. Exempel på detta är fortsatt stort behov av SFI, grundläggande- och gymnasial utbildning, yrkesutbildning samt motivationshöjande arbete.

All skolverksamhet i kommunen har på olika sätt påverkats av den pågående Coronapandemin, men i nuläget bedrivs undervisningen i stort sett som vanligt.

God och jämlik hälsa

Verksamheter som riktar sig till barn och unga ser ett behov av kompetens gällande barn och unga som varit utsatta för trauma av olika slag. Inom ramen för Bildningsförvaltningens projekt Riktade insatser har därför Rädda barnens utbildning Traumamedveten omsorg erbjudits personalen.

Socialtjänsten möter i dagsläget ett ökat antal personer som asylsökande som är i behov av insatser. Sökande är både yngre och föräldrar till barn med funktionsvariationer.

Det finns ett behov av hälsofrämjande insatser kopplat till nyanländas behov, men finansiering för detta saknas. Språkförbistringar kan också innebära att samtliga kommunens medborgare inte har vetskap om sina rättigheter och skyldigheter gällande hälsa och kommunens olika insatser.

Bostäder

Trycket på bostadsmarknaden har lättat, många nyanlända som står långt fram i kön har redan en bostad men önskar byta lägenhet. Kötiden är lång, 3 rum och kök, kötiden kan bli upp till fyra år.

Nästan 45 % av de utrikesfödda i Avesta som bott i Sverige mindre än 12 år lever i trångboddhet.¹⁶ I riktlinjerna för Avesta kommuns bostadsförsörjningsprogram är målsättningen att minska segregationen genom att sträva efter ett blandat bostadsbestånd där en variation av bostadsformer återfinns inom samma område¹⁷.

Social sammanhållning och delaktighet

Integration och inkludering berör två parter, de som kommit nya till platsen och de som redan fanns där när de nya anlände. De som kommer nya behöver stöd att fungera socialt och praktiskt i samhället, här gör förskolan insatser genom utökad föräldrasamverkan. Integrationsenheten på Bildningsförvaltningen satsar bland annat på insatsen "Mitt liv i Sverige" i samverkan med polis, räddningstjänst, primärvården, socialtjänsten, Arbetsförmedlingen med flera aktörer. Det finns behov av att verksamheten utökas då det visat sig att insatserna har mycket gott resultat och är uppskattade av deltagarna. Genom detta arbete har även deltagare på eget initiativ engagerat sig i trygghetsskapande insatser i sitt bostadsområde.

Segregation handlar om att människor lever och verkar separerade från varandra. Socioekonomisk segregation anses bäst förklara uppkomsten av segregationsmönster i Sverige. Det innebär att människor som tillhör olika social-, inkomst- och yrkesgrupper lever sina liv skilda från varandra och därmed får olika förutsättningar. Personer som vistats en kortare tid i Sverige har ofta en lägre socioekonomisk position.¹⁸ Segregationen påverkar hela samhället. Det är inte ett bostadsområde, en stadsdel eller en skola som är segregerad, utan hela kommunen. Det brukar kallas att segregationen är relationell och innebär exempelvis att utvecklingen i olika skolor och bostadsområden påverkar varandra.¹⁹ Det medför att både den som är ny och den som redan fanns på platsen berörs. Arbetet för inkludering är också relationellt. Inkludering innebär att alla får möjlighet till delaktighet och tillhörighet och för att uppnå det behöver även den som inte är nyanländ involveras. I ESF-projektet²⁰ Vilka är vi? har alla kommunanställda och alla i Avesta kommuns bolag fått möjlighet att reflektera och samtala om frågor som handlar om hur vi på ett bättre sätt kan skapa inkluderande arbetsplatser. Fakta har varvats med deliberativa samtal²¹ och de uppföljande enkäterna och intervjuerna visar samstämmigt att förståelsen kring mångfald och integration ökat och att en medvetenhet kring behovet av att samtala om dessa frågor vuxit fram bland personalen. I deltagarenkäten²² har hälften av deltagarna svarat *delvis, i hög grad eller helt och hållet* på frågan i vilken grad de upplever att de genom projektet blivit bättre på att samtala om komplexa och obekväma frågor på sin arbetsplats. Samtal med samtalsledare i projektet och med chefer i

¹⁶ SCB, 2018.

¹⁷ Bostadsförsörjningsprogram för Avesta kommun 2015-2020.

¹⁸ SCB, 2018.

¹⁹ Delmos, 2020. www.delmos.se

²⁰ Europeiska Socialfonden

²¹ Öppna och tillåtande samtal där olika argument ges utrymme och skilda synsätt får komma till tals, tas på allvar och respekteras, men även utmanas i det gemensamma samtalet.

²² 718 svarande.

kommunen visar att det finns ett fortsatt behov av arbete mot främlingsfientlighet och rasism. Fem filmbaserade samtalsträffar kan inte ändra ett samtalsklimat, men det är en början på en förändring. Kommunens koncernledning har därför beslutat om en plan för implementering av projektet i den ordinarie verksamheten. Implementeringsarbetet ska ingå i integrationsstrategens arbetsuppgifter.

En väg till ökad social sammanhållning och delaktighet går genom ökad samverkan med den ideella sektorn och kommunens olika föreningar. I idrottsföreningar, kyrkor och andra organisationer uppstår mötesplatser där inkludering sker och vänskapsband knyts. En trygg intressegemenskap öppnar för en ömsesidig förståelse, den skapar kontaktnät och underlättar vägen in i samhället.

Bilaga 1 Centrala begrepp

Integration innebär att individen blir en del av samhället och dess gemenskap. För att beskriva detta används idag allt oftare begreppet inkludering.

Inkludering innebär att den inkluderade individen ses som en naturlig del av samhället och dess gemenskap, det handlar både om delaktighet och tillhörighet.

Interkulturalitet. Ett interkulturellt förhållningssätt innebär att människor med olika bakgrund samverkar utifrån kompetens, intresse och behov, och bemöter varandra med nyfikenhet, flexibilitet, empati, positivt bemötande och respekt. Här är ömsesidig förståelse i fokus. Begreppet skiljer sig från det närbesläktade begreppet mångkulturalitet som endast avser flera kulturers parallella samexistens i ett samhälle.

Jämlikhet innebär att alla människor inom ett visst samhälle omfattas av lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter, samt att alla ses som lika mycket värda.

Segregation handlar om att människor lever och verkar separerade från varandra. Det kan handla om uppdelning utifrån socioekonomisk status, etnicitet eller demografi (till exempel ålder eller kön). Denna åtskillnad innebär att det blir koncentrationer av människor med liknande bakgrund till exempel på arbetsmarknaden, i bostadsområden och i skolor.²³

Asylsökande person som ansökt om uppehållstillstånd, bor i Migrationsverkets boende eller eget ordnat boende. Erhåller dagsersättning från Migrationsverket. Barn har rätt till allmän förskola, grundskola och gymnasium. Skolplikt gäller ej.

ABO anläggningsboende i Migrationsverkets regi, för asylsökande.

EBO eget boende som den asylsökande själv har ordnat.

Nyanländ benämns ofta person som befinner sig i "Etableringen" dvs. inom 24 månader efter erhållit uppehållstillstånd. Men kan, i vissa sammanhang, även omfatta asylsökande.

PUT Permanent uppehållstillstånd. En utländsk medborgare som har beviljats ett permanent uppehållstillstånd har tillstånd att bo och arbeta i Sverige under obegränsad tid. Tillståndet gäller så länge utlänningen är bosatt i Sverige.

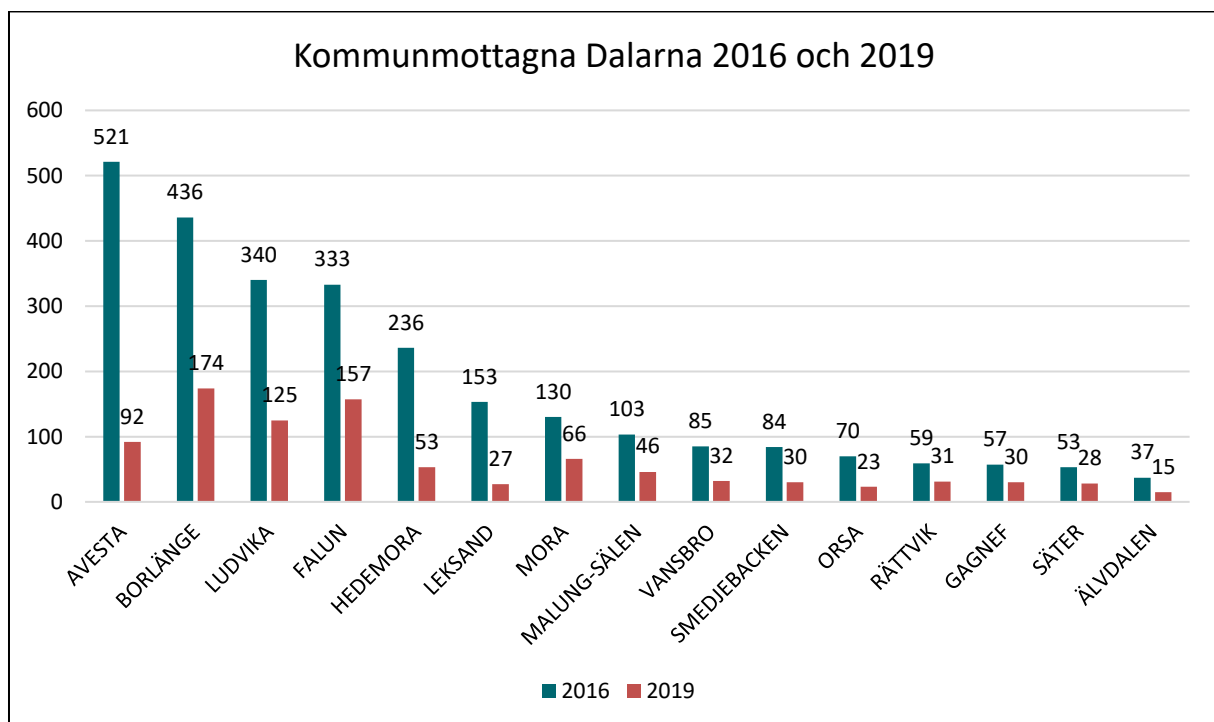
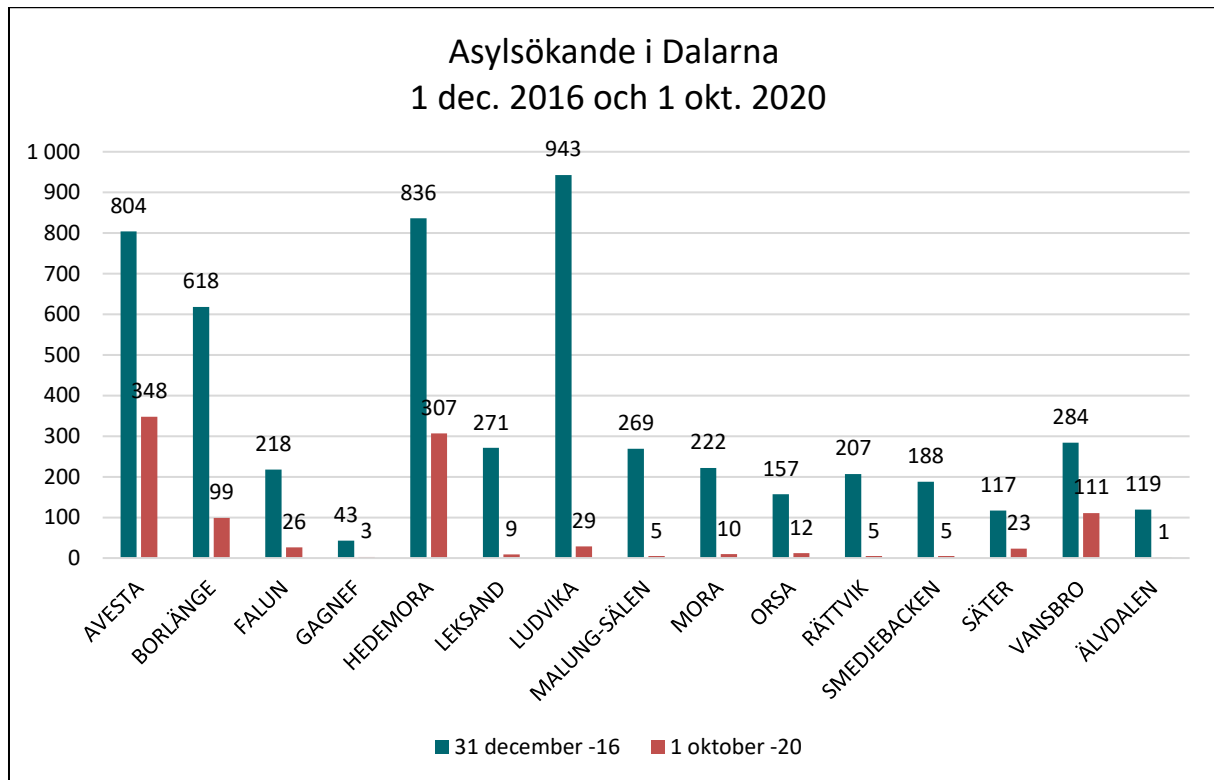
TUT Tidsbegränsat uppehållstillstånd. Ett uppehållstillstånd som bara gäller för en viss tid. Jämför med Permanent uppehållstillstånd.

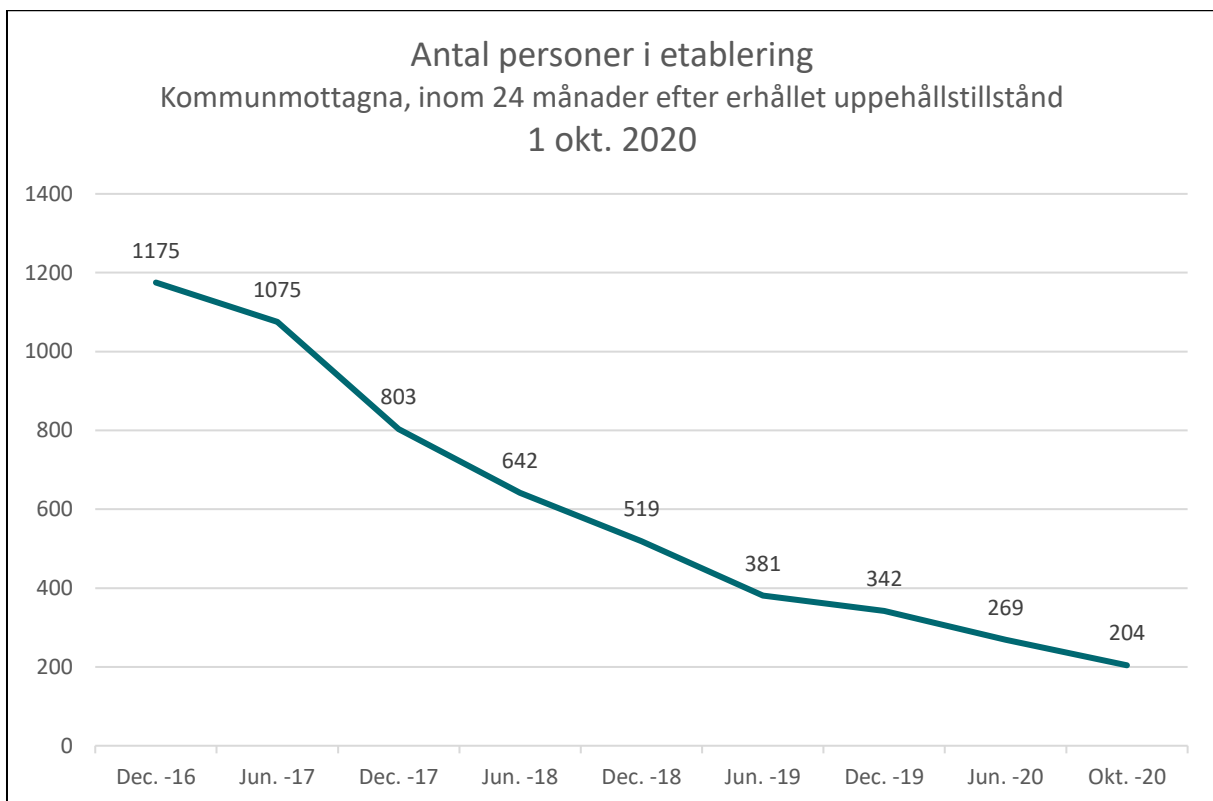
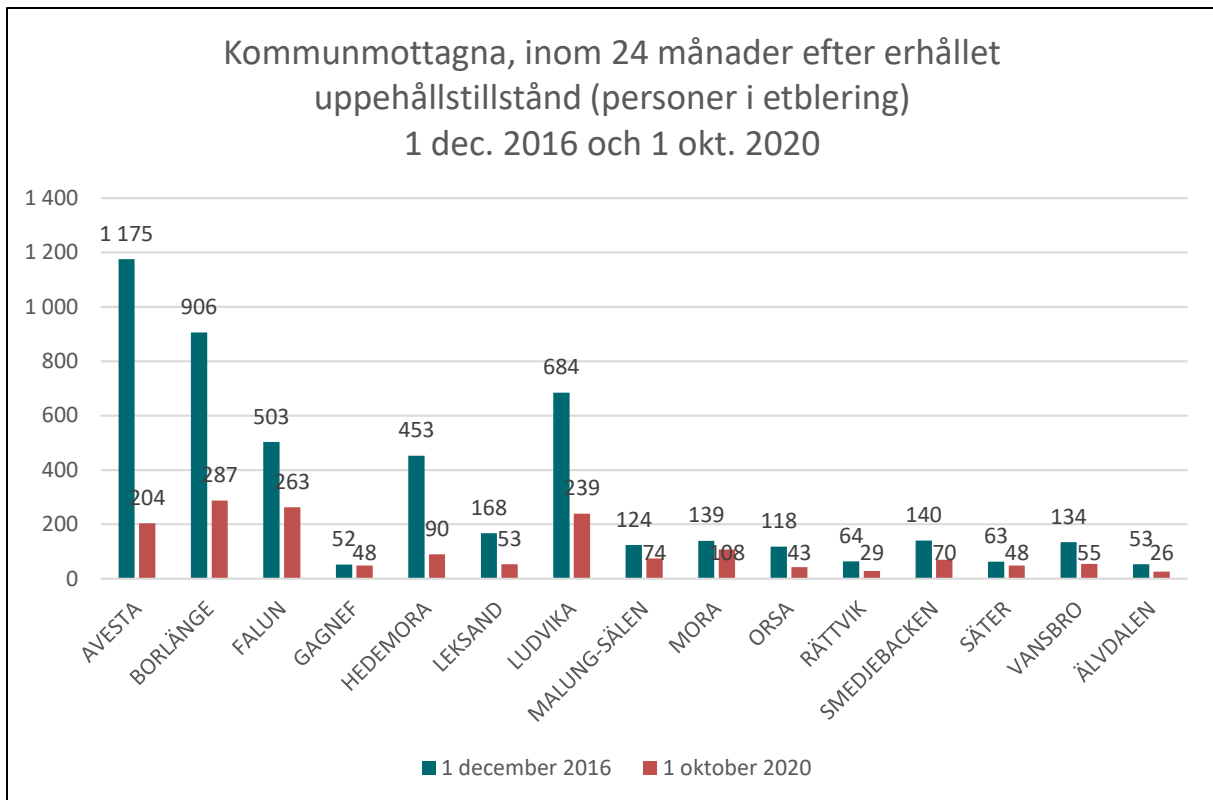
Person i etableringen Person som fått uppehållstillstånd och ingår i etableringsprogrammet, Arbetsförmedlingen har det samordnande ansvaret för att upprätta en individuell handlingsplan och försörjning sker via Försäkringskassan. Handlingsplanens mål är att den nyanlände ska lära sig svenska, få utbildning, hitta arbete och klara sin egen försörjning.

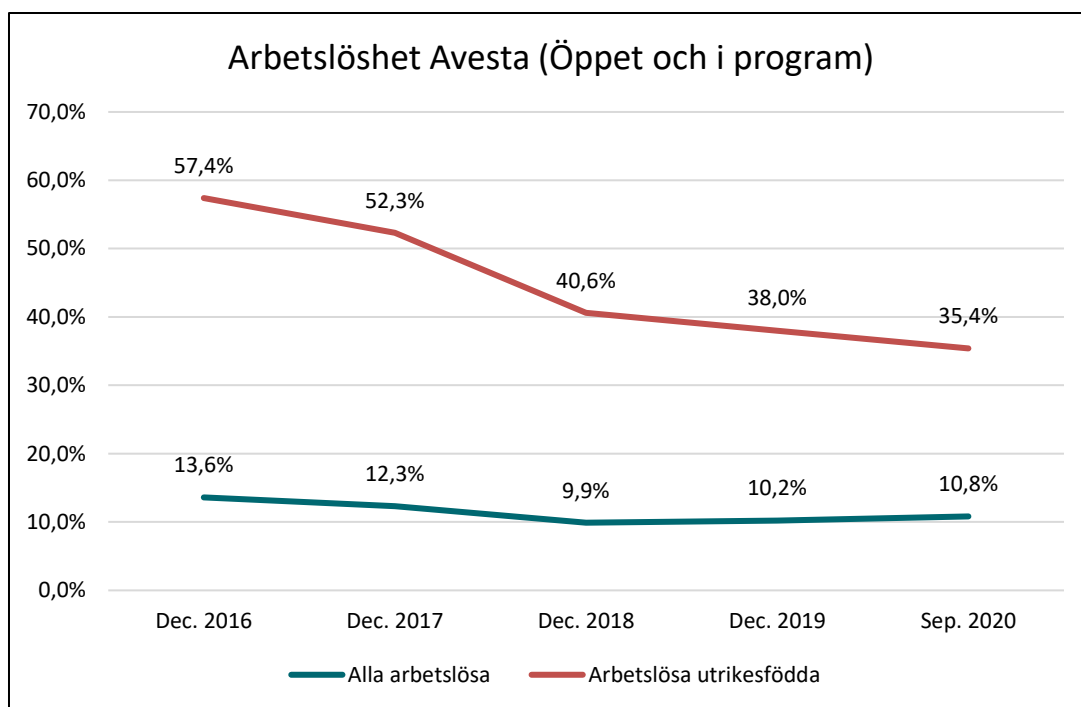
SFI Svenska för invandrare, en del av etableringsprogrammet.

²³ Delegationen mot segregation, delmos.se

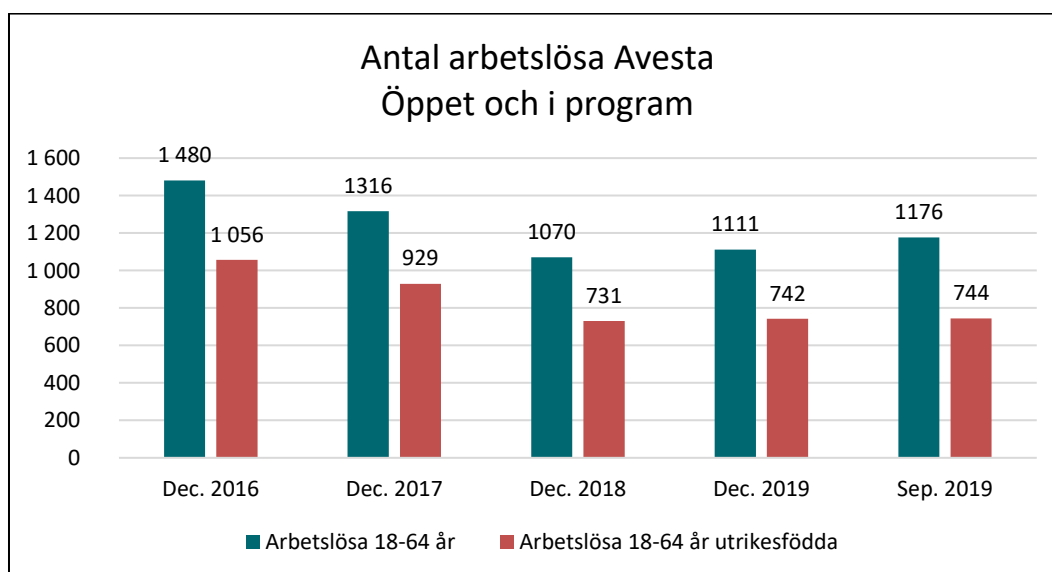
Bilaga 2 Statistik flyktingmottagande

	Dec. 2016	Sep. 2020	Diff. procentenheter 2016-2020
Arbetslöshet Avesta			
Alla arbetslösa	13,6%	10,8%	-2,8
Arbetslösa utrikesfödda	57,4%	35,4%	-22,0
Arbetslöshet Dalarna			
Alla arbetslösa	7,6%	7,6%	0,0
Arbetslösa utrikesfödda	35,6%	26,5%	-9,1
Arbetslöshet Riket			
Alla arbetslösa	7,8%	9,0%	1,2
Arbetslösa utrikesfödda	22,8%	21,4%	-1,4

Bilaga 3 "Från asylsökande till kommunmedborgare"

- Personen ansöker om uppehållstillstånd och väntar på beslut.
- Boende i Migrationsverkets regi alternativt eget boende (EBO).
- Dagsersättning erhålls från Migrationsverket.
- Barn har rätt till allmän förskola, grundskola, gymnasium. Skolplikt gäller inte.
- Personen är skriven i Avesta kommun och är således kommunmedborgare
- Arbetsförmedlingen upprättar en individuell handlingsplan med egen försörjning som mål.
- Etableringsersättning samt ev. barnbidrag, bostadsbidrag erhålls från Försäkringskassan.
- Skolplikt gäller.
- Personen förväntas vara etablerad och försörja sig på egen hand.
- Kan personen ej försörja sig handläggs försörjningsstöd hos socialtjänsten.

Pågår högst 24 månader inom en period på 36 månader räknat från den tidpunkt personen fick sitt personnummer.

²⁸ Observera att denna beskrivning endast innefattar personer som erhåller uppehållstillstånd och omfattas av etableringsprogrammet.